

de måttet centraliseres således, at uddannelses­ tilbuddene er forskellige fra egn til egn — et forhold, som man har søgt at råde bod på ved oprettelse af skolehjem. Såfremt uddannelses­tilbuddene blev centraliseret i større og færre enheder, ville det ganske vist blive muligt at give alle eller næsten alle tilbud på alle institutioner, men dette ville på den anden side indebære, at en række institutioner uden for de større byer måtte nedlægges.

Da der imidlertid må lægges stor vægt på, at der overalt i landet kan gives tilbud til alle om uddan­ nelse i 10.-12. uddannelsesår, og at ingen af geogra­ fiske grunde afskæres fra at få en kompetence­ givende uddannelse, må der på lokal basis tilvejebrin­ ges relevante uddannelses­tilbud. Det kan følgelig ikke anbefales, at der gennemføres en centralisering af uddannelserne. I stedet bør uddannelserne spre­ des lokalt gennem anvendelse af de eksisterende in­ stitutioner og disses lokalekapacitet.

Ad 10.

Der vil ikke være forbundet særlige udgifter for det offentlige ved at gennemføre princippet om ver­ delagsfri undervisning fuldt ud, da der efterhånden er meget få uddannelser inden for det 10.-12. ud­ dannelsesår, hvor undervisningen ikke er gratis for eleverne.

I øjeblikket er de økonomiske vilkår for eleverne inden for 10.-12. uddannelsesår forskellige. Nogle ele­ ver, f. eks. inden for nogle af de erhvervsrettede uddannelser, oppebærer en betaling, som gør et ri­ meligt eksistensniveau muligt. For at sikre, at de uddannelsessøgendes ønsker med hensyn til valg af uddannelse ikke påvirkes af økonomiske overvejel­ ser, men derimod er udtryk for motiverede uddan­ nelses- og erhvervsønsker, bør der tilvejebringes støtteordninger, der giver alle elever, uanset uddan­ nelsesvalget, muligheder for et rimeligt eksistens­ grundlag.

Ad 11.

De bestræbelser, der udfoldes i folkeskolen på i videst muligt omfang at drage handicappede elever ind i et almindeligt undervisningsmiljø, må videre­ føres i det 10.-12. uddannelsesår. Det må herigennem tilstræbes, at de handicappede får en uddannelse, som så vidt muligt sætter dem i stand til at føre en tilværelse som selvhjulpne mennesker, og at de øv­ rige elever gennem uddannelses­fællesskabet lærer at acceptere de handicappede.

Ad 12.

Den samordning af uddannelserne, som skal finde

sted, må også få følger for uddannelserne af de lære­ re, som skal undervise i det 10.-12. uddannelsesår, ikke mindst på det pædagogiske område. Mange lærere vil komme til at undervise elever med for­ skellige uddannelsesmål og vil komme til at sætte den teoretiske undervisning i et nærmere forhold til det praktiske liv end hidtil. Blandt andet må man forvente, at lærere med en teoretisk faglig baggrund og lærere med en praktisk faglig baggrund skal kunne arbejde sammen om undervisningens tilrette­ læggelse.

Læreruddannelserne må derfor tages op til revi­ sion i takt med udviklingen af nye undervisnings­ planer for det 10.-12. skoleår. I dette arbejde bør de enkelte læreruddannelsers identitet bevares, således at de hver for sig fortsat sigter mod særlige under­ visningsopgaver.

Ad 13.

Som antydnet under pkt. 2 bør det 10.-12. uddan­ nelsesår være et åbent system, som eleverne kan forlade og vende tilbage til.

Denne åbenhed i systemet bør også komme den voksne del af befolkningen til gode, ikke mindst den del, som kun har fået 7 — eventuelt 9 års folkesko­ leuddannelse.

For at udjævne forskellene mellem yngres og æl­ dres uddannelsesniveau bør der derfor efterhånden gives undervisningstilbud svarende til tilbuddene i det 10.-12. uddannelsesår, men tilpasset de voksne elevers særlige forudsætninger og behov.

Ad 14.

Da reformen af det 10.-12. uddannelsesår må for­ ventes at blive både omfattende og tidkrævende, er det væsentligt, at der fortsat iværksættes udvik­ lingsarbejde, som kan give erfaringer, der kan ud­ nyttes i reformarbejdet og forberedelsen af den for­ nødne lovgivning.

Der er ikke her som i EFG-lovgivningen tænkt på forsøg, der efterhånden, når de har fundet deres endelige form, skal afløse de hidtidige lærling­ uddannelser.

Det er her tanken at iværksætte forsøg med for­ skellige former for samordning af de studieforbere­ dende uddannelser og erhvervsuddannelserne, hvor de geografiske muligheder er til stede, og hvor lære­ re, elever og lokale myndigheder er villige til at del­ tage i et forsøg og måske selv kommer med forslag til forsøg. Der er altså ikke tale om et bestemt for­ søg, der vokser i omfang, men om et antal forskel­ lige forsøg, der sættes i gang, når de er godkendt, og som løber, indtil man har fået et tilstrækkeligt erfa-